

Endometriose

Hvad er endometriose?

Endometriose er en sygdom, hvor livmoderslimhinden, også kaldet endometrium, sidder på et forkert sted i underlivet. Man kan fx have endometriose på æggestokkene, urinblæren, bughinden og tarmen. Det kan medføre betændelses reaktioner, sammenvoksninger og arvæv.

Hvorfor får man sygdommen?

Man ved det ikke med sikkerhed. Teorien er, at der under menstruationen føres livmoderslimhinde baglæns ud igennem æggelederne til bughulen. Herved føres små flager af livmoderslimhinden videre til bughulen og andre organer, hvor det kan sætte sig fast. Også arvelig disposition menes at spille rolle. Der er nemlig ca. 4 x højere risiko, hvis din mor eller søster har sygdommen.

Hvad er symptomerne?

- Smerter ved menstruationen
- Nogle har kroniske smerter i underlivet.
- Dårlig søvn og træthed pga. smerterne.
- Smerter ved samleje, hvis endometriosen sidder ved endetarmen, skeden og livmoderhalsen.
- Cyster på æggestokken, også kaldet chokoladecyster.
- Smerter ved vandladning og afføring.
- Ufrivillig barnløshed.

Hvordan stilles diagnosen?

Lægen kan få mistanke om sygdommen ved at spørge til dine symptomer. Ved gynækologisk undersøgelse kan man nogle gange mærke endometriose, især hvis det sidder mellem skeden og endetarmen eller på æggestokkene som cyster, men der kan også være normale forhold ved undersøgelsen. Ved en ultralydsskanning kan man se større cyster. En sikker diagnosen vil man få ved en kikkertundersøgelse (laparoskopi)

af underlivet og bughulen, hvor man vil tage en vævsprøve. Dette foregår i fuld narkose på et sygehus.

Hvordan behandles sygdommen?

Endometriose behandles ofte både medicinsk og kirurgisk. I Danmark er der landsdelsfunktioner med ekspert teams i endometriose, og hvis der er tale om svære endometriose forandringer, foretages operationerne på Rigshospitalet eller Skejby Sygehus i Århus.

Hvilken medicin kan anvendes?

- P-piller. Mest effektivt er det at give p-piller uden pause. Det betyder, at du tager p-piller uden pause indtil du begynder at bløde. Så holder du 3 dages pause, og starter igen med p-pillerne på 4. dagen. Behandlingen er effektiv, så længe den står på, men desværre vender problemerne ofte tilbage efter ophør med p-piller.
- Mirena, også kaldet hormonspiral. Spiralen nedsætter blødningen og menstruationssmerter og er det mest brugte hos kvinder med smerter.
- Smertestillende medicin kan være nødvendigt. For eksempel en kombination af gigtpiller (NSAID) og Panodil. Denne behandling dulmer alene symptomerne og fjerner altså ikke endometriosen.
- Ifølge eksperterne på Skejby Sygehus erfaringsmæssigt har mange patienter god virkning af en vegetabilsk præget diæt og af tilskud med fiskeolier. Der er ikke noget videnskabeligt bevis for dette, men ved fortsatte problemer trods behandling, kan det være en god idé at prøve.

Endometriose og graviditet

Endometriose kan nedsætte frugtbarheden. Dette skyldes oftest sammenvoksninger og arvæv omkring æggeledderne. Behandling med reagensglasmetoden vil i så fald ofte være nødvendig.

Fremtiden

Heldigvis kan mange patienter med smerteproblemer hjælpes. Desværre findes der tilfælde med en kronisk smertetilstand. Det er en god idé at kontakte endometrioseforeningen for støtte og råd om selvhjælp.

Læs mere på www.endo.dk